

Remissvar – Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken SOU 2020:41

Ånge kommun har tagit del av utredningen SOU 2020:41 *Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen*. Ånge kommun är inte en utsedd remissinstans men vi vill yttra oss utifrån kommunens starka drivkraft att utveckla och påverka arbetsmarknadspolitiken lokalt.

Utredningen, lik SOU 2020:8 *Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget* samt SOU 2020:46 *En gemensam angelägenhet* lyfter för oss oerhört viktiga frågor. Frågor som påverkar vårt arbete med att långsiktigt kunna säkerställa vårt välfärdsuppdrag.

Sammanfattning

Ånge kommun ställer sig positiv till utredningens slutsatser och förslag. Ånge kommun ser gärna att kommuners möjligheter till att medverka i arbetsmarknadspolitiken tydliggörs och att Ånge kommun ges möjlighet att utveckla en försöksverksamhet.

Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna SOU 2020:41

SCB definierar att arbetslöshet innebär att det finns människor som kan arbeta, men inte har någon sysselsättning. Den som inte har något arbete men kan jobba och aktivt söker arbete räknas som arbetslös. Under de senaste åren och fram till Coronas utbrott har arbetslösheten sjunkit. Samtidigt vet vi att det inte finns plats på arbetsmarknaden åt alla. Arbetsmarknaden är tudelad. Å ena sidan kunde vi se att arbetslösheten generellt minskade under senaste åren, men å andra sidan har arbetslösheten ökat för de mest utsatta grupperna. Dessa grupper består av individer som endast har förgymnasial utbildning, ungdomar som inte påbörjar eller har fullföljt gymnasiet, nyanlända invandrare. Allt vanligare är att dessa individer har en sammansatt problematik; arbetslösheten är kopplad till ohälsa, personliga och sociala problem samt med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

I det avseendet följer Ånge kommun samma mönster, och likt de flesta glesbygdskommuner står vi inför enorma utmaningar. Minskad och åldrande befolkning, högt antal ungdomar som varken arbetar eller studerar, ökad psykisk ohälsa samt långvarigt utanförskap bland nyanlända. Trösklarna till arbetsmarknaden är höga och slår hårdast mot de som står längst från arbetsmarknaden.

Ånge kommun har en lång erfarenhet av att arbeta med grupper som står långt från arbetsmarknaden och som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Kommunen har goda kunskaper om de politiska villkor och samhällsförändringar som påverkar arbetsmarknaden. Ånge kommuns arbete bygger på respekt och tilltro till den egna kraften som finns hos alla människor.

Ånge kommun har fram till december 2019 haft mycket god samverkan med Arbetsförmedlingen. Vi har kunnat erbjuda flera arbetstillfällen och praktikplatser samt bidra med god kunskap om lokala förhållanden och utvecklingsplaner inom angränsade områden såsom socialtjänst, utbildning och integration. Allt detta kunde Arbetsförmedlingen dra nytta av för att realisera sitt uppdrag! Det ömsesidiga samspelet återspeglades i låga arbetslöshetssiffror. Gemensamma krafttag kring ungdomsarbetslösheten och nyanländas utanförskap är två bra exempel. Tillsammans kunde vi vända från att ha en av den högsta arbetslösheten i ålder 18–24 till att ha den lägsta i regionen.

Nedläggningen av Arbetsförmedlingens kontor tvingade oss till att rita om kartan och anpassa våra arbetsmodeller till att möta den nya vardagen. Arbetsförmedlingen har gått från att vara lokal närvarande till att vara regional avlägsen. Närmaste arbetsförmedling för vår kommuns arbetssökande finns 10 mil bort. Den icke-närvaro och den minskade samverkan med arbetsförmedlingen i vår kommun ser vi som ett allvarligt och stort problem. Vi märker redan nu att det får effekter på vår kommunala ekonomi.

Därför känns det angeläget för Ånge kommun att kraftsamla kring de som står långt ifrån arbetsmarknaden för att de inte ska hamna ännu längre.

Den ”nya arbetsförmedlingen” ger sämre förutsättningar för de svaga grupperna att komma till självförsörjning. Självservice och utvecklade digitala system är självklart bra för många, men inte för alla. Det är viktigt att alla medborgare får ta del av en välfärd och tillgång god service.

Under 2000-talet minskade statligt verksamhet allra mest i de minsta glesbygdskommunerna. Ånge kommun är nog den kommun i Sverige som drabbats hårdast av att statlig verksamhet försvann. Nämnas kan: Försäkringskassan, Postens paketsortering, Lantmäteri, neddragningar och flytt av vissa jobb inom Trafikverket och SJ, Kriminalvårdsanstalten i Viskan och Skogsstyrelsen och nu senast Arbetsförmedlingen.

Därför ser Ånge kommun positivt på utredningens slutsatser och förslag och givet våra utmaningar, vår erfarenhet och inte minst vårt engagemang skulle vi vilja få ett ökat kommunalt ansvar för arbetsmarknadsinsatser.

Därför skulle Ånge kommun se positivt på om vi som kommun skulle ges möjligheten att i försöksverksamhet bedriva vissa uppdrag åt Arbetsförmedlingen.

Ånge kommun skulle vilja bli en pilotkommun där vi ges möjlighet att till viss del fungera som en arbetsförmedling.

Malgorzata Hammarberg
Arbetsmarknadschef

Erik Lövgren
Kommunstyrelsens ordförande